

Recuperarea TVA aferenta creanțelor neîncasate, o opțiune benefica, insuficient accesata

Reglementările legate de recuperarea taxei pe valoarea adaugata (TVA) aferenta creanțelor neîncasate au fost modificate, în ultimii ani, în România, în favoarea contribuabililor afectați de problemele financiare ale clienților lor. De la 1 ianuarie 2021 a fost simplificata și procedura de recuperare a TVA pentru facturile emise catre persoane fizice și neîncasate timp de un an. Cu toate acestea, procesul ramâne destul de meticulos, neclar pe alocuri, astfel încât puține societăți iau în considerare aceasta oportunitate, deși reprezinta o modalitate de îmbunătățire a fluxului financiar.

Amendamentele aduse legislației fiscale din România în ceea ce privește ajustarea TVA aferenta creanțelor neîncasate au avut drept scop alinierea la principiile fundamentale stipulate de Directiva de TVA, precum și implementarea hotărârilor Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) în cazuri similare.

Evoluția reglementarilor în domeniu

Conform cadrului legal în vigoare până la data de 31 decembrie 2018, ajustarea bazei impozabile aferente creanțelor neîncasate era permisa **dupa finalizarea procedurilor de faliment** pentru clienții datornici sau, începând din anul 2016, ca urmare a aplicării unui plan de reorganizare admis și confirmat printr-o sentința judecătorească, care prevede modificarea sau ștergerea creanțelor în cauza.

Din cauza faptului ca România se afla printre țările din Uniunea Europeana cu cele mai extinse perioade de insolvență – procedurile au depășit zece ani în multe cazuri – autoritățile fiscale au modificat legislația în domeniu prin Legea nr. 30/2019 pentru aprobarea OUG nr. 25/2018. Modificare a avut la baza decizia CJUE în cauza C-246/16 Enzo Di Maura, prin care a fost clarificat faptul ca un stat membru nu ar trebui sa condiționeze recuperarea TVA aferenta creanțelor neîncasate de procedurile greoaie derulate în instanțe, atunci când astfel de proceduri se pot întinde pe perioade lungi de timp (peste zece ani în acest caz).

Astfel, începând cu 1 ianuarie 2019, ajustarea bazei de impozitare a TVA aferenta creanțelor neîncasate este permisa **de la data intrării în procedura de faliment** a clientului, iar în cazul procedurilor de faliment inițiate anterior acestei date, pentru care nu a fost pronunțata hotărârea judecătorească definitivă sau definitivă și irevocabilă, contribuabilul are dreptul sa își ajusteze baza de impozitare în termen de cinci ani începând cu 1 ianuarie 2019, în baza documentelor emise de instanțele judecătorești. Pentru celelalte situații, care nu implica falimentul sau insolvența debitorilor, legislația a ramas nemodificata.

Cu toate acestea, schimbările aduse Codului fiscal în ultimii ani au ridicat câteva semne de întrebare în rândul

contribuabililor, determinându-i în același timp să privească cu reticență aplicarea procedurilor de recuperare a sumelor platite în contul TVA pentru creanțele neîncasate. Concret, aceștia nu înțeleg care sunt exact situațiile pentru care aceste prevederi pot fi aplicate, începând cu ce dată se pot face ajustările și ce documente ar putea fi considerate suficiente de autorități în acest scop.

Analizând prevederile Directivei de TVA și jurisprudența CJUE pe această temă, rezulta că persoana impozabilă nu poate fi privată de dreptul său la ajustarea bazei de impozitare atât timp cât creanța prezintă un caracter definitiv nerecuperabil.

Deoarece, potrivit principiului neutralității fiscale, persoana impozabilă trebuie eliberată de sarcina TVA în măsura în care activitatea sa economică servește efectuării de operațiuni supuse taxei, ar trebui prevăzut un termen rezonabil la care neplata creanței devine certă și furnizorul are dreptul de a recupera TVA.

Ce a adus nou 2021?

O nouă prevedere a fost implementată începând cu data de 1 ianuarie 2021, de această dată în favoarea contribuabililor cu creanțe neîncasate de la clienți persoane fizice. Aceasta are un impact major asupra companiilor ce activează în domeniul telecomunicațiilor, al energiei electrice și gazului natural.

Concret, companiile vizate își pot recupera TVA aferentă creanțelor neîncasate de la debitori persoane fizice, pentru care se înregistrează întârzieri mai mari de 12 luni de la termenul de plată. Operațiunea este permisă numai în cazul în care contribuabilul demonstrează că au fost luate măsuri comerciale pentru recuperarea creanțelor, în cazul celor de până la 1.000 de lei, inclusiv, respectiv că au fost întreprinse proceduri judiciare pentru recuperarea creanțelor mai mari de 1.000 de lei.

Astfel, se poate realiza ajustarea TVA pentru astfel de facturi în baza unei documentații care trebuie să conțină notificări, avize, acorduri încheiate cu societăți specializate în recuperare de creanțe și nu numai, pentru a demonstra că au fost luate măsuri comerciale, sau documentele emise de instanțele judecătorești, care arată că au fost întreprinse procedurile judiciare pentru recuperarea creanțelor.

Reglementarea se aplică însă doar pentru facturile emise începând cu 1 ianuarie 2021 și neîncasate, dar nu se știe încă ce se întâmplă cu creanțele aferente perioadei anterioare anului 2021 și cum se vor aplica principiile fundamentale TVA în cazul acestora.

Din cauza acestor neclarități, puțini reprezentanți ai mediului de afaceri au decis să urmeze procedurile de recuperare a TVA în cazul creanțelor neîncasate, deși impactul pozitiv asupra fluxului de numerar poate fi cu adevărat important, iar procedura este mai degrabă meticuloasă decât greoaie. În aceste condiții și în contextul actual complicat din punct de vedere financiar, companiile care se confruntă cu dificultăți în recuperarea creanțelor ar trebui să reanalizeze prevederile legislației de TVA pe această temă pentru a-și ușura povara cu această taxă și a-și îmbunătăți situația financiară.